

**College van Gedeputeerde Staten
Statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

DATUM	19-6-2018	REFERENTIE	Conny Raijmaekers
ONS NUMMER	81D382EE	DOORKIESNUMMER	030-2583700
NUMMER PS	2018RGW85	E-MAILADRES	conny.raijmaekers@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	3	PORTEFEUILLEHOUDER	Maasdam-Hoevers

Onderwerp Statenbrief: Motie 43A en Motie 88 – Kleine Kernen

Voorgestelde behandeling: Ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

Meerdere keren hebben uw Staten ons College gevraagd om in te zetten op de kleine kernen in de provincie Utrecht onder andere via motie 43A en 88. Met u hechten wij groot belang aan de handhaving van de vitaliteit van de steden en dorpen in onze provincie. De leefbaarheid van veel dorpen en kernen is gebaat bij initiatieven van de inwoners zelf.

Voorgeschiedenis

Op 22 juni 2015 is de Motie 43A Topdorp en op 31 oktober 2016 is de Motie 88 voor een demografische scan voor de kleine kernen in de provincie Utrecht aangenomen. Middels memo's van de portefeuillehouder is tussentijds informatie verstrekt aan uw Staten, zie de stukken 2017RGW63 en 2018RGW008.

Essentie / samenvatting:

- **Motie 43A Topdorp**

Voor uitwerking van deze motie zijn verschillende activiteiten ondernomen. Er is in twee stappen invulling gegeven aan de motie Topdorp. Als eerste stap is in juni 2017 een startbijeenkomst 'Samenwerken aan leefbaarheid, grootse initiatieven in kleine kernen' georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst hebben vier burgerinitiatieven die zich inzetten voor de leefbaarheid in hun dorp een pluim ontvangen uit handen van gedeputeerde Maasdam. Als tweede stap wordt vanaf het najaar 2017 samengewerkt met de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM). Zij organiseren jaarlijks de 'Kern met Pit', waarin zij een jaar lang groepen burgers, vrijwilligersorganisaties of ideële organisaties ondersteunen met advies, beloning bij concrete resultaten en communicatie. Door de samenwerking met KNMH en een bijbehorende financiële bijdrage is het aantal mogelijke deelnemers in de provincie Utrecht verdubbeld. De bijdrage van de provincie Utrecht richt zich op de initiatieven uit kleine kernen tot 8000 inwoners in het landelijk gebied. Hiermee kunnen er maximaal 20 initiatieven vanuit de provincie Utrecht mee doen. Provincie Utrecht is op dit moment de enige provincie die een samenwerking is aangegaan. Meerdere provincies willen dit voorbeeld volgen.

Halverwege januari dit jaar, was de start van het nieuwe jaar 'Kern met Pit'. De inschrijving voor 'Kern met Pit' 2018 liep van 1 september tot en met 31 oktober 2017. 18 initiatieven doen dit jaar mee, waarvan er 7 passen binnen onze definitie van kleine kernen (< 8000 inwoners). Het jaar daarvoor (2017) waren er 6 projecten in de provincie Utrecht, waarvan 1 uit een kleine kern. De deelnemers van 2018 zijn bekend gemaakt op een bijeenkomst in Landgoed Oostbroek. Gedeputeerde Maasdam heeft in de jury gezeten voor de deelnemers van

2017 en de winnaar 2017 de prijs uit mogen reiken. De winnaar van de provincie Utrecht: 'Reis naar je dromen' (een project dat zwerfjongeren helpt om hun dromen te onderzoeken) is afgevaardigd naar de Landelijke Kern met Pit verkiezing; de gouden kern met pit. Deze landelijke verkiezing vindt plaats op zaterdag 9 juni in de prodentfabriek in Amersfoort tijdens het 'We doen het samen! Festival'. De winnaar wordt bepaald door een jury én door de uitslag van online stemmen. Gedeputeerde Mirjam Maasdam is één van de juryleden.

Met deze uitwerking is uitvoering gegeven aan de motie Topdorp en is doorwerking hiervan tot en met 2019 geborgd. Gedeputeerde Staten hebben hiermee voldaan aan de motie en beschouwen deze als afgedaan.

- **Motie 88 Demografische Scan**

Ter uitwerking van deze motie is de demografische situatie van de kleine kernen met een inwoneraantal tot 8.000 onderzocht. Hiervoor heeft het Expertisecentrum Stedelijke Economie en Duurzaamheid (ESD2) van de Universiteit Utrecht een onderzoek uitgevoerd op basis van CBS-cijfers. Hiermee zijn de achtergronden van de (maatschappelijke) ontwikkelingen van kleine kernen nader in beeld gebracht. Het rapport bevat als resultaten:

1. Cijfers in een breder perspectief geplaatst van landelijke onderzoeken: De leefbaarheid in kleine kernen in de provincie Utrecht verschilt fundamenteel van die in andere delen van het land. Ten eerste is Utrecht een (sterk) verstedelijkte provincie. Vrijwel alle kleine kernen liggen in de nabijheid van stedelijk gebied. Utrecht is de kleinste provincie van Nederland en kan worden opgevat als een zogeheten 'Daily Urban System'. De inwoners van Utrecht kunnen voor hun werk, het gebruik van voorzieningen en voor hun sociale contacten heel goed terecht binnen de grenzen van de provincie. De sociale cohesie in de Utrechtse kleine kernen is relatief groot. De analyses laten zien dat 70% van de kleine kernen actief georganiseerd is.
2. Typeverschil tussen de kleine kernen: De provincie Utrecht is een echte groeiregio. Niet alleen in stedelijke gebieden is sprake van groei. De helft van de Utrechtse kleine kernen laat groei van de bevolking zien. Voor de totale provincie wordt tot 2040 een verdere groei van de bevolking verwacht. Wel kunnen met name kwetsbare groepen, zoals minder mobiele en ouderen, de nadelen van de kleine kernen ondervinden. Ook bestaat het gevaar dat de inwoners (met name jongeren) niet worden bediend op de lokale woningmarkt.
3. Een duidelijke hanteerbare definitie: Kleine kernen in de provincie Utrecht functioneren vooral in een context die sterk wordt bepaald door stedelijke factoren. Het gaat om inwoners die in steden werken, een lokale economie die door stedelijke factoren wordt bepaald, minder klassieke dorpsgebonden activiteiten.

Deze resultaten zijn te vinden in het bijgevoegde rapport: "Kleine kernen in de provincie Utrecht. Een analyse van mogelijke leefbaarheidsproblemen." van Expertisecentrum Stedelijke Economie en Duurzaamheid (ESD2) van de Universiteit Utrecht.

We gaan dit in een aantal trajecten meenemen. We richten ons daarbij op activiteiten die niet alleen goed zijn voor de actuele leefbaarheid, maar ook voor de blijvende aantrekkelijkheid van kernen. In het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving gaan we samen met de stichting Omzien de mogelijkheden vergroten om de initiatiefnemers te ondersteunen. Daarnaast blijven via het Meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland 2016-2019 inzetten op het ondersteunen van de lokale initiatieven voor de leefbaarheid van het landelijk gebied en de kleine kernen. Tenslotte worden de gegevens uit de rapportage betrokken in het onderzoek naar de vitaliteit van kernen/gemeenten ten behoeve van de Omgevingsvisie.

Met dit onderzoek is uitvoering gegeven aan de motie demografische scan en is doorwerking hiervan tot en met 2019 geborgd. Gedeputeerde Staten hebben hiermee voldaan aan de motie en beschouwen deze als afgedaan.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Kleine kernen ondersteunen bij leefbaarheid om economisch en sociaal toekomstbestendig te blijven.

Wettelijke grondslag

Artikel 158 Provinciewet: het uitvoeren van beslissingen van Provinciale Staten

Financiële consequenties

Geen, de werkzaamheden worden gefinancierd uit het Meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland 2016-2019 wat uw Staten op 7 december 2015 hebben vastgesteld en het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving wat uw Staten op 6 juni 2016 hebben vastgesteld.

Vervolprocedure/voortgang

Geen

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennis nemen van de wijze van afhandeling van motie 43A, motie Topdorp en van motie 88, motie Demografische scan.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,